

Kenya: ebaõnnestunud katse arreteerida Sudaani president Omar al-Bashir
Euroopa Parlamendi 9. septembri 2010. aasta resolutsioon Kenya kohta: president Omar al-Bashiri vahistamata jätmine

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Sudaani Därfüri kriisi kohta;
 - võttes arvesse Sudaani presidendi Omar al-Bashiri suhtes inimsusevastaste kuritegude ja genotsiidi eest välja antud Rahvusvahelise Kriminaalkohtu (RKK) vahistamismääruseid;
 - võttes arvesse ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1593/2005;
 - võttes arvesse liidu kõrge esindaja Catherine Ashton 22. juuli 2010. aasta ja 20. augusti 2010. aasta avaldusi, milles ta nõudis tungival, et vastavalt Tšaad ja Kenya teeksid RKKga koostööd;
 - võttes arvesse RKK kohtueelse menetluse osakonna 27. augusti 2010. aasta otsust nr ICC-02/05-01/09, milles teavitatakse ÜRO Julgeolekunõukogu ja Rooma statuudi osalisriikide kogu Omar al-Bashiri viibimisest Kenya Vabariigi territooriumil;
 - võttes arvesse Rooma statuuti;
 - võttes arvesse mitmesuguseid partnerluslepinguid, nt ELi ja Aafrika riikide vahel sõlmitud Cotonou lepingut, milles on sätestatud, et kaubanduse ja abi tingimuseks on õigusriigi põhimõtete järgimine;
 - võttes arvesse Aafrika Liidu põhikirja artiklit 4, milles taunitakse karistamatust;
 - võttes arvesse kodukorra artikli 122 lõiget 5,
- A. arvestades, et Kenya valitsus kutsus Sudaani presidendi Omar al-Bashir 27. augustil 2010 toimunud Kenya põhiseaduse väljakuulutamise tseremooniale, teades, et RKK on esitanud talle süüdistuse;
- B. arvestades, et RKK väljastas 4. märtsil 2009 rahvusvahelise määruse president al-Bashiri vahistamiseks inimsusevastaste kuritegude (mõrv, hukkamine, väljasaatmine, piinamine ja vägistamine) ja sõjakuritegude (eraisikute vastu rünnakute kavandamine ja rüüstamine) eest ning president al-Bashiri suhtes on ka 12. juulil 2010 väljastatud määrus, milles teda süüdistatakse „genotsiidis tapmise läbi, genotsiidis raskete kehavigastuste või vaimsete kahjustuste tekitamise läbi ning genotsiidis, mis seisnes igale sihtrühmale selliste elutingimuste loomises, mis pidid kaasa tooma rühma füüsilise hävingu”;
- C. arvestades, et Kenya ja veel 31 Aafrika riiki on alla kirjutanud Rooma statuudile, mis kehtestab neile kohustuse vahistada kõik RKK poolt tagaotsitavad isikud ning anda nad kohtule üle või keelduda selliseid isikuid oma territooriumile lubamast;

- D. arvestades, et riikidel, kes on ratifitseerinud ÜRO genotsiidikonventsiooni (1948), on kohustus teha RKKga koostööd, isegi kui nad ei ole Rooma statuudile alla kirjutanud;
- E. arvestades, et Sudaan on ÜRO liikmena järjekindlalt keeldunud koostööst RKKga, võttes sellega miljonitelt Sudaani, eriti Därfüri piirkonna sõjakoleduste ohvritelt võimaluse tõde ja õigust jalule seada;
- F. arvestades, et Kenya peaminister on tunnistanud, et president al-Bashiri kutsumine oli viga ning asjaolu, et Kenya ametivõimud teda ei vahistanud, on tõsisel vastuolul Kenya rahvusvaheliste kohustustega, mis ei tulene ainult Rooma statuudist, vaid ka Kenya siseriiklikust õigusest, sh riigi uuest põhiseadusest, milles kinnitatakse rahvusvahelise õiguse vahetut kohaldamist;
- G. arvestades, et endine ÜRO peasekretär ja praegune Kenya kriisi vahendaja Kofi Annan on nõudnud, et Kenya võtaks RKK suhtes selge seisukohta ning kinnitaks taas oma kohustusi RKK ees;
- H. arvestades, et Kenyal on selge kohustus teha RKKga selliste vahistamismääruste täitmise osas koostööd – see tuleneb nii ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonist 1593, milles ÜRO Julgeolekunõukogu nõuab tungival, et kõik riigid ning asjaomased piirkondlikud ja rahvusvahelised organisatsioonid teeksid RKKga täielikult koostööd, kui ka RKK statuudi – mille osaline Kenya on – artiklist 87;
- I. arvestades, et president al-Bashir on külastanud Tšaadi, mis on samuti RKK asutamise lepingule alla kirjutanud, ehkki riik ei täida oma kohustusi;
- J. arvestades, et Sudaani president on pärast süüdistuse saamist külastanud ka Egiptust, Liibüat, Saudi Araabiat, Eritread, Katarit, Zimbabwet ja Etioopiat;
- K. arvestades, et 2009. aasta juulis teatas Aafrika Liit (AL) tööpoolest, et tema liikmesriigid keelduvad statuudi artiklis 98 nõutud koostööst, ning arvestades, et AL rõhutas oma seisukohta ka pärast seda, kui Omar al-Bashirile oli esitatud süüdistus genotsiidis – 27. juulil 2010 Kampala tippkohtumisel konsensuslikult vastu võetud resolutsioonis, milles palus ÜRO Julgeolekunõukogul peatada Sudaani presidendi süüdistamine vastavalt statuudi artiklile 16;
- L. pidades kahetsusväärseks, et Aafrika Liit keeldus RKK büroo loomisest ALi juurde ning ähvardas karistada neid Aafrika riike, kes ei austa ALi otsust;
- M. arvestades, et genotsiid, inimsusevastased kuriteod ja sõjakuriteod ei tohi jääda karistuseeta, ning arvestades, et president al-Bashiri juhtum käsitlemine loob olulise pretsedendi võitluses valitsevate riigipeade karistamatuse vastu,
1. peab kahetsusväärseks Kenya otsust kutsuda president Omar al-Bashir riiki demokraatliku valitsemise ajajärgu toova uue põhiseaduse allkirjastamisele;
 2. palub rahvusvahelisel üldsusel, sh kõikidel Aafrika riikidel tagada täielik vastutusele võtmine rahvusvahelist õigust rikkuvate kuritegude, eriti Sudaanis toime pandud kuritegude eest;
 3. palub Rooma statuudile alla kirjutanud Aafrika riikide riigipeadel ja valitsusjuhtidel

täita oma kohustust ning teha RKKga sõjakuritegude, inimsusevastaste kuritegude ja genotsiidi uurimisel koostööd;

4. rõhutab, et RKK-l on kohustus teostada oma jurisdiktsiooni erapooletult ja üldiselt, ka lääneriikides, ning kohtu otsuste austamine on väga oluline kohtu usaldusväärsuse ja edaspidise tegevuse seisukohast;
5. peab kahetsusväärseks, et mõned ÜRO Julgeolekunõukogu liikmed ei ole kirjutanud alla Rooma statuudile, millega loodi RKK;
6. mõistab hukka Aafrika Liidu ja Araabia Liiga seisukoha, milles nad keelduvad RKKga koostööd tegemast, ning palub Euroopa Liidu kõrgel esindajal astuda vajalikud sammud, et see küsimus oleks järgmise ALi ja ELi tippkohtumise päevakorras;
7. palub Aafrika Liidul oma seisukoht läbi vaadata ning seista vastu karistamatusele, ebaõiglusele, sõjakuritegudele, inimsusevastastele kuritegudele ja genotsiidile;
8. nõuab kõikide Sudaani sõja jooksul toime pandud kuritegude puhul karistamatuse lõpetamist ning avaldab lootust, et president al-Bashir tuuakse peagi Haagi RKK ette – kus ta saab kasutada talle rahvusvahelise õigusega antud õigusi –, mis on vajalik õiguse ja õigusriigi põhimõtete jaluleseadmiseks ning ohvrite suhtes lugupidamise väljendamiseks;
9. palub Kenya presidendil ja valitsusel uuesti kinnitada oma kohustusi RKK ees ja koostööd RKKga, muu hulgas seoses 2007. ja 2008. aasta valimistele järgnenud vägivallaaktidega;
10. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, Aafrika Liidu institutsioonidele, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, ÜRO Julgeolekunõukogule, Rahvusvahelisele Kriminaalkohtule, Kenya valitsusele ning kõikide Valitsustevahelise Arenguameti (IGAD) riikide parlamentidele ja valitsustele.